

Perussuomalaiset inhokki, vihreät suosikki

Vihreät on *Sunnuntai-suomalaisen* kyselyyn vastanneiden toimittajien keskuudessa suosituin puolue. 26 prosenttia kyselyyn vastanneista ilmoitti antaneensa äänen vihreille viime eduskuntavaaleissa.

Toiseksi suosituin puolue on kokoomus 18 prosentilla.

Jos otetaan mukaan vain ne vastajat, jotka ilmoittivat äänestämänsä puolueen, vihreiden osuus on 31 prosenttia ja kokoomuksen 22.

Kyselyyn vastasi 285 toimittajaa.

Eduskuntavaaleissa 2011 vihreiden ääniosuus oli 7,3 ja kokoomuksen 20,4 prosenttia.

Toimittajien suosikeista kolmantena

on vasemmistoliitto 12 prosentilla. Sen jälkeen vajaan kymmenessä prosentissa ovat keskusta ja SDP.

RKP:n ja kristillisdemokraattien jälkeen tuli perussuomalaiset, jota ilmoitti äänestäneensä vain viisi kyselyyn osallistunutta toimittajaa, eli vajaa kaksi prosenttia.

Toimittajien ”inhokkipuolue” näyttäisi kyselyn perusteella olevan nimenomaan perussuomalaiset, jonka 44 prosenttia vastaajista mainitsi puolueeksi, jota ei missään tapauksessa äänestäisi. Kristillisdemokraatit tuli tässä äänestyksessä toiseksi kymmenellä prosentilla.

Esimerkiksi Nato-kannoissa toimittajien näkemykset ovat kuitenkin hyvin samantlaisia kokonaisväestön kanssa. Nato-jäsenyyttä kannattaa 18 prosenttia toimittajista ja vastustaa 62 prosent-

tia. Viime kuussa *Helsingin Sanomien* TNS Gallupilla teettämässä kyselyssä luvut olivat koko kansan kohdalla 17 ja 62.

Taloudellisen oikeudenmukaisuuden kysymyksissä toimittaja vaikuttaa olevan pienen ihmisen asialla. Nykyistä voimallisempaa tulonjakopoliittikkaa peräänkuuluttaa 67 prosenttia vastaajista ja yritysjohtajien korkeat palkat näkee ongelmaksi 71 prosenttia.

Toimittajien voidaan kyselyn perusteella sanoa olevan muuta väestöä liberaalimpia sosiaalisissa kysymyksissä.

Viime talvena tehdyn Taloustutkimuksen kyselyn mukaan 47 prosenttia kansasta kannatti avioliittolain muuttamista myös samaa sukupuolta olevia pareja koskevaksi, kun 79 prosenttia toimittajista toivoi sukupuolineutraalin avioliittolain toteutuvan.

Taloustutkimuksen vuonna 2010 tekemän kyselyn mukaan kolme viidestä pitää Suomen maahanmuuttopoliittikkaa liian löyhänä, toimittajista poliittikan tiukentamiseen usko 13 prosenttia.

Sunnuntai-suomalaisen kyselyn ainut ympäristökysymys koski ydinvoimaa. Sen lisärakentamista kannattaa 21 prosenttia ja vastustaa 63 prosenttia vastaajista.

Tämän vuoden TNS Gallupin kyselyn mukaan ydinvoimaan myönteisesti suhtautuu 42 ja kielteisesti 23 prosenttia suomalaisista. On kuitenkin huomattavaa, että kysymyksenasettelut ovat hieman erilaiset.

Suurin osa toimittajista katsoo, että journalisti saa ottaa poliittisesti kantaa vain yksityishenkilönä, noin neljänneksen mukaan myös työssään. ■

Vastanneiden kommentteja

Kyselyn yhteydessä oli mahdollista kommentoida nimettömästi kyselyä ja sen aihepiiriä. 285 vastaajasta kyselyä kommentoi 44. Joitain kommentteja on tiivistetty.

”Poliittisen kannan sijaan olisi päivittäisuutisointia ajatellen mielekkäämpää kysyä esimerkiksi seuraavia asioita: onko toimittajalla lapsia, auto, koira tai tapana matkustaa loma-aikoina ulkomailla. Olisitte suoraan kysyneet, kuuluuko kirkkoon vai ei.”

”Hämmästelen uudestaan ja uudestaan, kuinka vähän toimituksissa on niin sanottujen perinteisen arvojen kannattajia. Tämä näkyy esimerkiksi siinä, miten näitä arvoja mediassa käsitellään. Samanlaisissa seurassa helposti sokeu-

tuu ja kuvittelee, että kaikki ajattelevat näin. Huolestuttavaa.”

”Henkilö painaa äänestysratkaisussani enemmän kuin puolue. Älkää väittäkö jutussanne, että kaikki tämän vastauksen antaneet ovat kokoomuksen kannattajia. Itse äänestin viime eduskuntavaaleissa hyvää henkilöä kokoomuksen listalta. Edelliskerralla äänestin hyvää henkilöä toisen puolueen listalta.”

”Asenteellisia kysymyksiä. Näistä saa monta vedätystä, kun oikein tulkitsee.”

”Isojen mainostajien varpaille ei haluta astua, jotta mainostulot eivät kärsi.”

”Mielestäni toimittaja voi tuoda mielipiteensä ja poliittista suuntautuneisuuttaan esille, jos se sopii hänelle ja hänen

työnantajalleen. Koska itse kuulun liikkuihin äänestäjiin, toivon, että myös toimittajilla säilyy vapaus olla julistamatta ja avautumatta. Uskokaa nyt, kyllä meitä ihan tavallisia ihmettelijöitäkin toimittajissa on!”

”Toivottavasti kyselyn takana on jotain muutakin kuin **Matti Apusen** mielisteily.”

”Olipa ennalta arvattavat kysymykset! Kirikko, puolueet ja homokannatko paljastavat arvot parhaiten? Nyt puuttui teijöiltä mielikuvitusta. Sopuleina seurataan muita kyselyjä. Niin tyypillistä *Sunnuntai-suomalaisista*. Miksi ei uskalleta kysyä yksityisemmistä elämästä ja arjen arvoista: lasten kurittamisesta, uskollisuudesta parisuhteessa, kuluttamisen arvoista, yhteisöllisyyden edistämisestä lähiympäristössä, rehellisyydestä,

lähimmäisestä välittämisestä, rahan ja tavarain perässä juoksemisesta, kulttuuriharrastuksista, terveyslisistä elämäntavoista?”

”En usko, että toimittajan on mahdollista toimittaa ilman että hän ottaa kantaa poliittisesti – tietoisesti tai tiedostamatta.”

”Toimittajien keskuudessa ei aina oikein uskalleta olla eri mieltä, vaan halutaan usein olla itsetarkoituksellisen suvaitsevaisia kaikkea mahdollista kohtaan. Outoudet keräävät klikkejä, jolloin joku polyamoria saattaa alkaa tuntua tosi fansulta toimittajan mielestä. Vanhaa kunnan pohkeksuntaakin pitäisi kyetä harjoittamaan.”

”Hyvä toimittaja kavahtaa kaikkia ismejä, paitsi humanismia. ■

”Kyselyn tietoja saatetaan käyttää väärin”

Helsingin Sanomat, *Yle Uutiset* ja *Ilta-Sanomat* kieltäytyivät välittämästä *Sunnuntai-suomalaisen* kyselyä eteenpäin.

Vastaavat päätoimittajat **Atte Jääskeläinen** *Ylen* uutisista ja **Mikael Pentikäinen** *Helsingin Sanomista* linjaavat, että toimituksen johdon tehtävä ei ole välittää kyselyitä toimitukselle.

– Ylessä on ollut tämä linjaus jo pari kolme vuotta. Tuona aikana meille on tullut erilaisilta organisaatioilta noin 25 kyselyä välityspyyntöä. Meillä on sisäisiä kyselyitäkin niin paljon, että talon väki on uupunut jo niihinkin, kertoo Jääskeläinen.

JÄÄSKELÄINEN JA Pentikäinen sanovat, että jos *Sunnuntai-suomalainen* olisi lähestynyt jokoista toimittajaa henkilökohtaisesti, johto ei olisi voinut estää toimittajia vastaamasta kyselyyn.

Mutta kun johdon kanta toimittajien arvoja koskeviin kyselyihin on jo aikaisemmin ilmennyt kielteiseksi, on vaikeaa

kuvitella, että monikaan yksittäinen toimittaja olisi lähtenyt kyselyyn mukaan.

Jääskeläinen pitää toimittajien arvo maailman kartoitusta ongelmallisena.

– Ensinnäkin selvitykset helposti ohjaavat tulkintoja vääraan suuntaan. Kaikki saatetaan selittää sillä, että toimittaja edustaa jotain tiettyä yhteiskunnallista positiota. Näin potentiaalisesti leimataan toimittajia, ja sitä leimaa käytetään helposti väärin.

Jääskeläinen pelkää, että *Ylen* tapauksessa tuloksia käytettäisiin vielä herkemmin väärin yhtiön asemasta johtuen. Hän korostaa, että jos halutaan tutkia journalismin arvovallintoja, pitäisi tutkia journalistisia lopputuotteita.

– Tulokset ovat julkisesti arvioitavissa.

JÄÄSKELÄISEN TAPAAN Mikael Pentikäinen epäilee arvokyselyn mielekkyyttä.

– Toimittajienkin mielipiteet ovat nopeasti vaihtuvaa sorttia. Itsekin olen ai-

ka paljon mieltäni muuttanut vuosien varrella, Pentikäinen sanoo.

– Olin nuorena politiikassa mukana, ja jotkut ihmiset tuntuvat lukevan edelleen kirjoituksiani siitä näkökulmasta.

Pentikäinen toimi opiskeluaikana kustantamatoimittajana. Hän korostaa, että jos halutaan tutkia journalismin arvovallintoja, pitäisi tutkia journalistisia lopputuotteita.

KARJALAISEN päätoimittaja **Pasi Koivumaa** puolestaan epäilee, että *Sanoman* ja *Ylen* kieltäytymisissä on osittain kyse siitäkin, että ne eivät halua tarjota kilpailevalle medialla eväitä jutuntekoon.

Karjalainen on osa Väli-Suomen Mediaa, joka julkaisee *Sunnuntai-suomalaisista*.

– Mielestäni toimittajien on tarpeellista selvittää myös omaa pesänsä. On avoimuuden ja läpinäkyvyyden kannalta tärkeää, että tällaisia kyselyjä tehdään.

Näin olemme luotettavampia myös pitkällä aikavälillä tarkasteltuna, Koivumaa sanoo.

Hän katsoo yleisön aliarvioimiseksi ajatuksen, että lukijat, kuulijat ja katsojat tekisivät vain yksinkertaistettuja päätelmiä ja käyttäisivät kyselyn tuloksia helppona leimana.

– On eri asia, että toimittaja äänestää vaaleissa jotain puoluetta kuin että hän ajaisi puolueen asiaa toimitustyössä. Toimittajien äänestyskäyttäytymistä mystifioidaan liikaa. Itse koen toimittajiemme tekevän työnsä hyvin ilman ideologisia painolasteja, hän sanoo.

– Pidän parempana, että toimittajilla on näkemyksiä ja he käyvät äänestämässä, kuin että he olisivat apaattisia ja välinpitämättömiä.

Koivumaa arvelee, että vihreiden ja kokoomuksen kannatus olisi kyselyssä saattanut olla vieläkin korkeampi, mikäli kaikki *Helsingin* mediat olisivat olleet siinä mukana. ■

Avoimuus on työni

Perussuomalaiset sanovat sen sortavan heitä, **Paavo Väyrysen** mielestä se pelaa omaa kiero peliään, **Stefan Wallin** kutsuu sitä avoimuuden irvikuvaksi.

Median toimien kyseenalaistaminen ei johda koskaan mihinkään hyvään. Media ottaa kritisoijansa ankarana käsitteilyynsä, jossa se pönkittää omaa asemaansa.

Olen pitkään nähnyt tärkeäksi, että me toimittajat olisimme avoimempia arvoistamme ja valinnoistamme.

Kun olin kirjoittanut kesällä 2009 *Helsingin Sanomien* jutun yliopistojen tenttien arvioinnin subjektiviisuudesta, tarjouduin myös tekemään kartoitusta toimittajien arvoista. Juttuideani hylättiin, koska asian sanottiin kiinnostavan vain ammattilehtien lukijoita.

Koska koin aiheen tärkeäksi, aloin freelancerin tunnollisuudella työstää juttua vailla tietoa julkaisijasta. Ensimmäinen haastattelemani poliittikan toimittaja oli kuitenkin innokkaampi keskustelemaan siitä, kuinka mikään media ei suostuisi julkaisemaan juttua näin typerästä aiheesta. Huomaisin, että hän oli oikeassa. Jutun tekeminen jäi tauolle kolmeksi vuodeksi.

Kielteinen suhtautuminen on ymmärrettävää. Monet toimittajat ja mediapomot pelkäävät, että toimittajien yhteiskunnallisista näkemyksistä keskusteleminen leimaisi tiedotusvälineitä tiettyjen asioiden ajajiksi.

VIIMEISET KAKSI vuotta Elinkeinoelämän valtuuskunnan johtaja **Matti Apunen** on pyyhkinnyt pöytää toimittajakunnan kaksinaismoralismilla. Samalla hän on raivostuttanut toimittajia ja avannut tärkeää keskustelua.

Toimittajan ammatti on arvostusmittausten hantapäissä. Mediaalla on luottamuspuula.

Osittain se johtuu ylimielisyydestä, jota toimittajilla on yleisöään kohtaan. Tämä puolestaan juontuu osittain siitä, että ammatissa pääsee suhteellisen helposti kritisoimaan muita ilman varsinaista asiantuntemusta mistään.

Monen median seuraajan suosikkiharrastus on puolestaan arvailla joskus vainoharhaisuuden rajat ylittäen, mitä asiaa kukin toimittaja mahtaa ajaa. Tämä realiteetti ei katoa, vaikka toimittajat kuinka uskoisivat olevansa yhteiskunnallisten kamppailujen yläpuolella.

Kaiken kyriilyn vastapainoksi tarvitaan tietoa, jolla voidaan kitkeä väärät stereotyyptit. Tämä on lehdistön keskeinen tehtävä.

Sunnuntai-suomalaisen kyselyyn vastasi 285 toimittajaa. Vaikka otos ei ole lainkaan mitätön, lukuja on syytä pitää vain suuntaa antavina.

Maailman johtava laatumedia *The New York Times* ilmoittaa jälleen Yhdysvaltain presidentinvaalien alla, ketä se tukee presidentiksi. Brittilehti *The Economist* sanoo suoraan, mitä arvoja se kannattaa. Se ei alenna näiden lehtien tasoa.

Ruotsissa Göteborgin yliopisto kerää säännöllisen

väliajoin tietoa ruotsalaisten toimittajien näkemyksistä yhteiskunnallisisiin kysymyksiin.

Median olisi syytä toivottaa avoimuuden kulttuuri tervetulleeksi myös Suomessa. Olisi tärkeää, että Suomessakin jonkin yliopiston kunnianhimoinen tutkimusryhmä alkaisi tehdä samanlaisia kartoituksia.

TOIMITTAJAT TYKKÄÄVÄT sanoa, että heillä ei ole vakiintuneita puoluekantoja. Ei minullakaan ole. Todennäköisesti psyykkisistä vaillinaisuuksistani johtuen en ole koskaan äänestänyt ketään. Silti en kiellä, etteikö arvomaailmani vaikuttaisi päivittäisiin valintoihini niin työssä kuin vapaalla.

Koen olevani keskivertotoimittajaa vähemmän vasemmalla, enemmän maalta ja laiskempi kierättämisessä. Pidän ihmisistä, vihaan koneita ja annan naisten hämärtää arvostelukykyäni.

Jos on tarkempaa kysyttävää, puhelinnumeroni on seuraavalla sivulla.

■ **Pekka Vahvanen**

Mitä puoluetta äänestit viime eduskuntavaaleissa?	(%)
Vihreitä	26
Kokoomusta	18
Katson perustelluksi jättää vastaamatta	13
Vasemmistoliittoa	12
Keskustaa	9
SDP:tä	8
RKP:tä	5
En mitään	5
Kristillisdemokraatteja	2
Perussuomalaisia	2
Jotain muuta	0

Mitä puoluetta et missään tapauksessa äänestäisi?	(%)
Perussuomalaisia	44
Ei ole puoluetta, jota en missään tapauksessa äänestäisi	12
Katson perustelluksi jättää vastaamatta	11
Kristillisdemokraatteja	10
Kokoomusta	8
Vasemmistoliittoa	6
Vihreitä	4
Keskustaa	2
RKP:tä	1
SDP:tä	1

1. Tulisiko valtion vähentää tuloeroja nykyistä aktiivisemmin? (%)	
Kyllä	67
Ei	24
En osaa sanoa	10

2. Tulisiko Suomen liittyä Natoon? (%)	
Kyllä	18
Ei	62
En osaa sanoa	20

3. Käytkö kirkossa? (%)	
En ollenkaan	44
Kerran tai kahdesti vuodessa	43
Useammin	13

4. Pitäisikö Suomen maahanmuuttopoliittikkaa (%)	
Tehdä avoimmaksi	35
Pitää entisellään	46
Tiukentaa	13
En osaa sanoa	6

5. Pitäisikö Suomessa mielestäsi hyväksyä tasa-arvoisen/sukupuolineutraali avioliittolaki? (%)	
Kyllä	79
Ei	16
En osaa sanoa	5

6. Tulisiko Suomeen rakentaa lisää ydinvoimaa? (%)	
Kyllä	21
Ei	63
En osaa sanoa	16

7. Näetkö yritysjohtajien korkeat palkat ongelmaksi? (%)	
Kyllä	71
En	22
En osaa sanoa	7

8. Kannatatko sukupuolikiintiöitä? (%)	
Kyllä	23
En	65
En osaa sanoa	12

9. Tulisiko valtion harjoittaa nykyistä aktiivisempaa aluepolitiikkaa pitäkseen haja-asutusalueet elinvoimaisempina? (%)	
Kyllä	67
Ei	24
En osaa sanoa	9

10. Tulisiko aselakeja kiristää nykyisestä? (%)	
Kyllä	62
Ei	30
En osaa sanoa	8

11. Saako mielestäsi journalisti ottaa kantaa poliittisesti? (%)	
Kyllä, työssään ja yksityishenkilönä	26
Kyllä, yksityishenkilönä	55
Ei	16
En osaa sanoa	4

12. Katsotko edustamasi median toimituksellisen johdon tai omistajien näkemyksien rajoittavan journalistista vapauttasi? (%)	
Kyllä	11
En	84
En osaa sanoa	5

Lähde: Sunnuntai-suomalainen

Sunnuntai-suomalaisen kysely kohdennettiin kymmenelle suurimmalle suomalaiselle päivälehdelle (*Helsingin Sanomat*, *Aamulehti*, *Turun Sanomat*, *Kaleva*, *Keskisuomalainen*, *Savon Sanomat*, *Etelä-Suomen Sanomat*, *Ilkka*, *Satakunnan Kansan* ja *Hufvudstaadsbladet*), kymmenen kärkeen kuulumattonille Väli-Suomen median päivälehdille (*Karjalainen* ja *Pohjalainen*), *Yleisradio*, *MTV3:n* ja *Nelosen* uutistoimituksille, *STT:lle*, *Ilta-Sanomille* ja *Iltalehdelle*. Kysely lähetettiin kuhunkin mediaan toimituspäällikölle tai päätoimittajalle, jota pyydettiin välittämään kysely eteenpäin toimitukselle.

Muissa medioissa kysely välitettiin eteenpäin paitsi Ylessä, *Helsingin Sanomissa* ja *Ilta-Sanomissa*.

Kyselyyn vastattiin sähköpostiin tulevan linkin kautta anonyymisti. Vastajia ei pyydetty mainitsemaan mediaansa, jotta vahvempi anonymiteetti säilyisi. Kyselyyn vastasi 285 toimittajaa.

Prosenttiluvut ovat pyöristettyjä lähimpään kokonaislukuun. Siksi kunkin kysymyksen yhteenlaskettu prosenttimäärä ei välttämättä ole tasan sata.

PSST